

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

POSOJILA IN IZBOLJŠANJE KMETIJ

Posojilnice sprašujejo, ali naj dovoljujejo v teh časih posojila ali ne. Gre seveda pri tem za posojila, za katera prosijo kmetovalci. Na to važno vprašanje ne moremo odgovoriti tako, da bi veljal odgovor splošno za vse posojilnice. Posojilnice so namreč v zelo različnem položaju. Nekatere so pod zaščito, druge niso. Nekatere imajo velik del svojih sredstev v kmečkih posojilih, ki so jih predale PAB-i in so s tem postala dolgoročna, druge imajo v teh posojilih le majhen del in so zato bolj likvidne. Zato bi mogli za današnje razmere dati le smernice, po katerih bodo morale potem posojilnice odločati o vsakem konkretnem primeru.

1. Posojilnicam moremo priporočati v današnjih razmerah posojila za izboljšanje kmetij. Taka posojila edino odgovarjajo namenu Rajfajzenskih posojilnic, ki morajo s ceneni posojili pospeševati napredek kmetijskega gospodarstva.

2. Posojila naj bodo po možnosti kratkoročna na eno ali največ na dve leti. To je v skladu z današnjimi razmerami. To je tudi v skladu z namenom posojila. Za izboljšanje gospodarstva dano posojilo, daje dolžniku možnost, da ga iz povečanih dohodkov kmalu vrne.

3. Posojila naj bodo v taki višini, da

jih kmet v enem ali največ v dveh letih lahko plača. Izboljšanja, na katera morejo danes kmetje misliti, so take prirode, da ne zahtevajo velikega kapitala. Pri izboljšanjih kmetij mislimo namreč na ureditev hlevov in gnojišč, na napravo gnojničnih jam, zgraditev silosov, nabavo železnih plugov itd.

Tu moramo pa poudariti, da je prehrana ljudstva danes prvo in najvažnejše vprašanje in da moramo pri tem sodelovati vsi na svoj način in po svojih močeh, tudi posojilnice. Prehrano pa zagotovimo najbolj z izboljšanjem naših kmetij.

4. Pri posojilih moramo opozoriti še na pogosto napako naših posojilnic, da od dolžnika ne zahtevajo točno plačila obresti in odplačil glavnice ob dogovorjenih rokih. Na ta način se dolžniki demoralizirajo. Na ta način je prišlo, da so dovoljena posojila, dana na poroke, postala navadno dolgoročna, ne več 2 ali največ 4 letna, ampak 10 letna in še več. Voznik drži konja na vajetih in je to za oba dobro: za konja in za voznika. Posojilnice morajo vse dolžnike navajati k točnemu izpolnjevanju prevzetih obveznosti, zlasti k točnemu plačevanju obresti in vračanju glavnice. Ne smejo biti razni izgovori dolžnika zadosten razlog, da se plačilo

obresti odgodi in enako spet podaljša rok za vračilo posojila. Za tako odgoditev in podaljšanje mora biti prav poseben razlog, to je kaka večja gospodarska nesreča dolžnika, ki mu res onemogoča vračilo ob dogovorjenem roku.

Zdi se nam tu primerno, da navedemo nekaj prav zanimivega, kar je bilo povedano v radio predavanju v kmetijski uri na Mali šmaren. Zadeva namreč prav bistvo dela naših Rajfajznovk in njihove naloge pri izboljšanju gospodarstva:

»Posojilnice so sicer res namenjene temu, da navajajo k varčevanju. Toda poglavitno njihovo delo je to, da prihranke zbirajo in zbrane prihranke stavijo na razpolago za napredek gospodarstva, za izboljšanje gospodarstva. Kapital v gospodarstvu ima podobno vlogo, kakor kri v organizmu. Če se obtok — cirkulacija kapitala ustavi ali morda celo samo zavira, ima že to za gospodarstvo usodne posledice. Kdor varčuje in privarčevani denar drži doma, ta dela sicer uslugo sebi, a škodo skupnosti. Denar, ki ga drži doma, ne cirkulira v gospodarstvu in iz tega nastaja škoda za gospodarstvo. Takemu varčevalcu bi mogli očitati, da je protidružaben, da je škodljivec skupnosti. Kdor pa varčuje in prihranjeni denar vlaga v posojilnico, ta koristi sebi (denar mu namreč nosi obresti), obenem pa pomaga skupnosti, ker omogoča napredek gospo-

darstva. Kako more denar v posojilnici koristiti nam kaže sledeči zgled:

Kmet nima denarja, ima pa podjetnost in sposobnost. Zboljšati hoče svoje gospodarstvo tako, da bi si uredil hlev, napravil gnojišče in gnojnično jamo in zgradil silos za krmo. Dobro se zaveda, kako nujno potrebna so ta zboljšanja za njegovo kmetijo in koliko bi mu koristila. Toda denarja ni na razpolago. Zato tudi njegova podjetnost in sposobnost ne pride do veljave. Toda tu je posojilnica, ki ima denar in ki daje kmetom posojila za izboljšanje gospodarstva. Pri posojilnici najame kmet posojilo in uredi hlev, napravi gnojišče in gnojnično jamo ter zgradi silos za krmo. Zaradi njegove podjetnosti ima zaposlitev stavbenik, stavbenik pa zaposli zopet celo vrsto drugih delavcev. Ker se rabi apno, ima zaposlitev apneničar. Ker je potreben cement, ima naročila tovarna cementa itd. Jasno vidimo, da kapital, ki kroži, prinaša zaslužek in kruh najrazličnejšim poklicem. Ta kapital pa je dal največ podjetnemu in sposobnemu kmetu. Kmet ima sedaj več gnoja in gnojnice, zato pridela več sena, more rediti več živine in pridela več mleka. Boljše gnojene njive mu dajejo več žita ali krompirja. In kar je najvažnejše, s povečanimi pridelki ima kmet tudi povečane dohodke. Tako z lahkoto vrne posojilnici najeto posojilo in obresti.«

ZVEZINE OBJAVE

Zaščita je do nadaljnjega podaljšana vsem kreditnim zadrugam

V Službenem listu za Ljubljansko pokrajino z dne 20. avgusta t. l. je izšlo avtentično tolmačenje o podaljšanju zaščite. To avtentično tolmačenje se glasi:

»Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino — zaradi pojasnitve nekaterih vprašanj interesentov glede uporabe čl. 11. naredbe z dne 14. junija 1941-XIX, št. 44, ki vsebuje določbe o odlogu plačil za banke in zavarovalnice, določa natančneje, da je

razumeti podaljšanje veljavnostnih odredb, izdanih na podstavi uredb z dne 23. novembra 1934., št. 41.032/K o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov in z dne 23. novembra 1934., št. 81.070/V o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njihovih zvez, tako, da velja to podaljšanje ne glede na roke, ki jih obsegajo posamezne odločbe. Ti roki so torej podaljšani za nedoločen čas.«

V smislu tega avtentičnega tolmačenja je vsem kreditnim zadrugam, ki so uživale zaščito v smislu uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njihovih zvez, oziroma Uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, ta zaščita kolektivno do nadaljnjega podaljšana. Ni treba zaradi tega vlagati prošenj za podaljšanje zaščite in prilagati računskih zaključkov, kakor je bilo to objavljeno v julijski številki »Narodnega Gospodarja«. To velja tudi za tiste zadruge, katerim je zaščita že potekla, tako da tudi tem ni treba prositi za podaljšanje. S tem je tudi razveljavljena v predzadnji številki našega lista citirana odločba Visokega komisarijata, ki je zahtevala, da bi se morala načelno vsaka posojilnica, ki prosi za podaljšanje, predhodno podvreči posebni reviziji, ki bi naj ugotovila njeno življenjsko sposobnost.

Zadrugam bodo vrnjene poslane prošnje s sklepnimi računi vred.

Zadružna šola

Tudi letos bi se morala sredi oktobra začeti Zadružna šola. Edino pereče vprašanje je pa, da stanovanje za učence še ni prosto, kakor tudi, da inventar v stanovanju ni na razpolago. Čim se nam posreči dobiti stanovanjske prostore in inventar, bomo z okrožnico obvestili vse zadruge, da se Zadružna šola vrši ter da

naj prijavijo kandidate. Že sedaj prosimo odbornike pri zadrugah, da priporoče le take, ki se bodo dejansko združništvu posvetili in ostali tudi na posestvu.

Obrestna mera za naložbe

Še enkrat opozarjamo, da večina posojilnic ni sporočila ničesar glede svojih naložb pri Zvezi. Zato se vse te naložbe v smislu pojasnil v »Narodnem Gospodarju« št. 7., str. 71. in 72. ter naše okrožnice z dne 23. julija smatrajo za tako imenovane navadne vloge, ki se obrestujejo po 2 ½ % ter izplačujejo največ 10 % mesečno.

Revizijsko poročilo na skupščini

Iz zapisnikov o skupščinah, ki nam jih predlagajo članice, vidimo, da se še vedno ne upoštevajo stroga določila zakona o gospodarskih zadrugah, kako je treba obravnavati na skupščini revizijsko poročilo.

§ 98., odst. 4. zggz določa, da je treba revizijsko poročilo na skupščini v celoti prebrati. Ni pa dano na izbero, kdo naj revizijsko poročilo prebere. Zakon namreč točno določa, da mora prebrati revizijsko poročilo eden izmed overiteljev zapisnika. To je varnostna določba, ki naj prepreči, da bi bilo iz revizijskega poročila na skupščini kaj izpuščenega. Zaradi tega prebere revizijsko poročilo eden izmed obeh overiteljev zapisnika, ki ju skupščina posebej izvoli. Ime overitelja, ki prebere revizijsko poročilo, mora biti iz skupščinskega zapisnika razvidno.

Določen je tudi red, ko naj pride branje revizorjevega poročila na vrsto. Zakon določa, da se mora revizijsko poro-

čilo prebrati, preden se glasuje o odobritvi letnih sklepnih računov, preden se podeli razrešnica in preden se volijo člani upravnega odbora, če so seveda ti predmeti na dnevnem redu. Tudi ta določba ima svoj poseben pomen zaradi tega, ker naj člani iz revizijskega poročila zadobe točno sliko o stanju zadruga, kakor tudi o poslovanju upravnega in nadzornega odbora. Na podlagi tako pridobljene slike morejo člani v resnici pravilno sklepati o odobritvi sklepnih računov, podelitvi razrešnice ter tudi voliti res vredne osebe v upravni ali nadzorni odbor.

Pošiljajte pravočasno skupščinske zapisnike za registrsko sodišče

Opozarjamo zadruga na § 36., odst. 2. zakona o gospodarskih združenjih, v smislu katerega mora zadruga v 30 dneh po

vsaki skupščini, ne glede na to, ali se zgodi na skupščini sprememba, ki jo je treba vpisati v združni register, ali ne, predložiti registrskemu sodišču celoten zapisnik o skupščini z vabilom na skupščino, s spiskom na skupščini navzočih združnikov ter eventualna pooblastila zastopnikov na skupščini. Vsi prepisi morajo biti overjeni po dveh članih upravnega odbora in s štampljko, le, če gre za spremembo pravil ali za odstavitev članov upravnega odbora, morajo biti prepisi overjeni po vseh članih upravnega odbora.

Več primerov je, ko je sodišče že z globami zagrozilo upravnemu odboru, ker ni bil zapisnik ob pravem času predložen. Pošljite listine Zvezi, da se tu pregledajo in šele nato predložijo sodišču. Označite pa seveda ali v dopisu, ali pa na zapisniku, da so listine namenjene registrskemu sodišču.

VABILA NA SKUPŠČINE

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Sklepanje o revizijskem poročilu. 5. Odobritev sklepnega računa. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne izgube. 7. Predlogi in pritožbe združnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih

vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu združniku. 12. Slučajnosti.

Redna skupščina »Vzajemne podporne čebelnice« v Ljubljani, z. z. n. j., bo 28. septembra 1941 ob 10 v pevski sobi, Tabor 12.

Redna skupščina Gospodarskega društva, nabavne in prodajne zadruga na Vrhniki, z. z. o. j., bo 28. septembra 1941 ob 3 popoldne v poslovnih prostorih.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice na Krki, z. z. n. j., bo v nedeljo 28. septembra 1941 ob 8 zjutraj v poslovnih prostorih posojilnice.

Redna skupščina Društvene nabavne zadruga v Ljubljani, z. z. o. j., bo 23. septembra 1941 ob pol 7 zvečer v pisarni Društvene nabavne zadruga, Miklošičeva cesta 7/I.

Člani Zadrugne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 10 L na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadrugna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadrugna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadrugno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.